

Mi a te bálványod?

Suhai György

2009.10.04.

Miért élsz? Mi az, ami hajt téged? Mennyire éled tudatosan az életedet? Mennyire próbálsz a dolgok mögé látni? Mennyire szoktad végiggondolni azt, hogy miért teszed, amit teszel, miért döntesz úgy, ahogyan döntesz? Mennyire vagy tisztában életed és cselekedeteid mozgatórugóival? Mennyire ismered legbelsőbb motivációdat? Vagyis, mennyire vagy tisztában azzal, hogy mi a te bálványod? Ezeket a kérdéseket próbáljuk meg körüljárni a mai alkalommal, azt remélve, hogy ha eddig nem is foglalkoztattak benneteket ezek a kérdések, a mai alkalom után nem fogtok tudni nyugodni tőlük egészen addig, míg kielégítő választ nem találtok rájuk. A mai alkalom csupán a felfedező út kezdete. A folytatás rajtad (az őszinteségeden) múlik.¹

Vajon mit értett János apostol azon, amikor azt írta: „Fiacskáim, kerüljétek a bálványimádást” (1 Jn 5:21)?

Bálványnak azt nevezi az Ige, amit Isten helyett szolgálók és amiért élek. A bálványaink általában önmagában semleges dolgok vagy személyek, sőt, legtöbbször Isten jó ajándékai. Attól válnak bálvánnyá, hogy az életünk legfontosabb, legközpontibb dolgává válnak, vagyis Isten helyét foglalják el az életünkben abban az értelemben, hogy olyan dolgokat várunk tőlük, amelyeket teljesen és valójában csak Istentől kaphatunk meg.

A múlt alkalommal arról volt szó, hogy igazi teljes, tartós örömet egyedül az Istennel való személyes, meghitt, bensőséges szeretetkapcsolatból nyerhetünk. Senki sem tud e nélkül az öröm nélkül élni. Amikor Isten válik életünk legfőbb kincsévé és első számú szerelmünké, akkor annak természetes következménye az lesz, hogy megjelenik ez a valódi öröm az életünkben. Ezt éltük át a megtéréskor (akik már újjászülettünk), amikor pontosan az történt, hogy Isten mindennél és mindenkinél fontosabbá, drágábbá vált számunkra és ezért készek voltunk mindenről lemondani, ami vagy aki az Ő helyét foglalta el az életünkben.

Azt is tisztáztuk, hogy az örömtelenségünk oka nem a megtérésünk óta eltelt idő hosszában keresendő, hanem az Istentől való eltávolodásunkban. Nem azért múlik el, halványul meg kezdeti örömünk, mert már nagyon régen történt a megtérésünk, hanem mert elhagytuk az első szeretetünket/szerelmünket (Jel 2:4), azaz Jézus Krisztust! Az öröm visszatérésének egyetlen módja, ha teljes szívvel visszatérünk első Szerelmünkhöz: „Emlékezzél meg azért honnét estél ki, és térj meg,” (Jel 3:5).

¹ Az itt leírtak alap gondolata Tim Keller-től, a Manhattan-i Redeemer Presbyterian Church lelképásztorától (<http://www.redeemer.com/>) illetve Darrin Patrick-től, a St. Louis-i „The Journey” baptista gyülekezet (<http://www.journeyon.net/>) lelkészének igehirdetéseiből származik. Nagy szeretettel ajánlom mindkét weboldalt minden érdeklődő figyelmébe. Rengeteg, a mai embert foglalkoztató aktuális témáról hallhatunk, és olvashatunk jobbnál jobb előadásokat és prédikációkat ezeken az oldalakon.

Nem olyan egyszerű azonban meglátnunk azt, hogy pontosan miből is kellene megtérnünk és milyen bálványoktól kellene elfordulnunk ahhoz, hogy az Istennel való kapcsolatunk helyreálljon. Ezeknek a bálványoknak a beazonosításához nyújtanak segítséget az alábbi leleplező kérdések, melyeket az előző alkalom végén diktáltam le nektek. Ma innen folytatjuk tovább bálványaink, vagyis életünk mozgatórugóinak leleplezését. Ismétlésként tehát a **bálványaink leleplezését segítő kérdések:**

1. Mi az, amitől fontosnak érzed magad?/Miből merítet a fontosság érzetedet?
2. Mi az, amitől biztonságban érzed magad?/Miből merítet a biztonságérzettedet?
3. Miből nyered az identitásodat? Mi az, ami leginkább meghatározza, hogy ki vagy?
4. Mi az, amit ha támadás éri, ideges, ingerült, feszült, türelmetlen, mérges leszel?
5. Mi késztet védekezésre?
6. Mi az, amibe senkinek nem engedsz bebeszólást, amit nem szeretsz, ha „megpiszkálnak”/megkérdőjeleznek? Mi a féltve őrzött kincsed?
7. Miből merítet mostanában leginkább örömet?
8. Mi az, amiről azt gondolod a szíved mélyén, hogy igazán boldoggá tenne?
9. Mi az, amit szeretnél, hogy viszonylag korán kiderüljön rólad egy beszélgetésben? Miről szeretnél leginkább ismertté válni? Mit szeretnél majd a sírkövedre vésetni?
10. Mi az, ami nélkül úgy érzed, nem tudnál élni/úgy érzed meghalnál, ha elvonnák tőled?
11. Mi a legfőbb kapaszkodód az életben?
12. Milyen megválaszolatlan imádság készítené arra, hogy elfordulj Istentől? Mi az, amiért kész lennél kockára tenni még az Istennel való kapcsolatodat is?
13. Mi az, amiért kész lennél még a családodat, a barátaidat vagy más emberi kapcsolataidat is feláldozni, hogy megszerezd/megtartsd?
14. Miért vagy hajlandó kockáztatni?
15. Mikor hazudsz? Mi az, aminek a védelme, megtartása, megszerzése érdekében kész vagy még Isten törvényét is megszegni?
16. Mi az, ami leginkább kitölti a gondolataidat? Mi az, amire legtöbbször gondolsz nap közben/vagy amikor álmodsz? Mi az, amiről a legtöbbet ábrándozol? Mi az, ami elsőként jut eszedbe, amikor fölébredsz?
17. Mi az, amire szinte bármikor hajlandó vagy rengeteg erőt, időt, figyelmet és pénzt áldozni?
18. Mitől leszel igazán izgatott? Mi hoz tűzbe?
19. Mire vagy büszke?
20. Mihez/Mibe menekülsz, amikor nyomás alatt vagy? Mivel próbálsz leginkább oldani a feszültséget? Miben próbálsz megnyugvást találni?
21. Miért aggódsz a legtöbbet?
22. Minek/Kinek az esetleges elvesztésétől félsz/rettegsz a legjobban?
23. Mi az, ami legtöbbször jön elő az imádságaidban?

Ugyanez a kérdéssor tömören: *„Az életemnek csak akkor van értelme/Én csak akkor érek valamit/Csak akkor leszek boldog, ha...”*

Úgy tűnik, hogy Cseh Lacinak az olimpiai aranyérem elvesztésekor lelepleződött a bálványa:

A fenti kérdésekre adott válaszainkban megnevezett dolgok vagy személyek csupán az ún. *felszíni bálványaink*, melyek mögött kevésbé beazonosítható vagy kevésbé feltűnő ún. *gyökérbálvánnyá* torzult vágyaink, szükségleteink állnak. Nagyon fontos, hogy meg tudjuk különböztetni egymástól a kettőt, és hogy helyesen tudjuk beazonosítani mind a felszíni, mind pedig a gyökérbálványainkat.

Felszíni bálványok

Nézzünk egy-két példát a felszíni bálványokra.

„Az életemnek csak akkor van értelme/Én csak akkor érek valamit/Csak akkor leszek boldog, ha...”

- ...anyagilag független lehetek, folyamatos jólétben, illetve egy bizonyos életszínvonalon élhetek, mindig megvehetem, amire vágyok - **Pénz**
- ...rengeteg fontos feladatot végzek, állandóan elfoglalt vagyok, vagy ha egy bizonyos munkakörben lehetek - **Munka**
- ...mindig egy újabb diplomát, képesítést, nyelvvizsgát stb. szerzek, újabb eredményeket érek el, ha folyamatosan előbbre jutok a karrieremben - **Teljesítmény**
- ...rendkívül tájékozott vagyok, rengeteg ismeretem van, mindenről van információm, minden területen otthonosan mozgok/vagy az én szakterületemen én tudom a legtöbbet, én vagyok a legjobb - **Tudás**
- ...mindig jól nézek ki, legdrágább cuccokban járok, ha (lányok!) szexi, vonzó, hódító, csábító, (fiúk!) kigyúrt, erős, macsó vagyok - **Kinézet**
- ...egészséges vagyok - **Egészség**
- ...emberek függenek tőlem és folyamatosan szükségük van rám, tanácsaimra, útmutatásomra, segítségemre - **Segítség**
- ...egy bizonyos személy folyamatosan jelen van az életemben, hogy vezessen, védjen, segítsen, tanácsoljon - **Személy-függőség**
- ...egy bizonyos dolog jelen van az életemben (számítógép, iphone, bringa, alkohol, kábítószer, szerencsejáték) – **Tárgy/szer-függőség** (az egyszerűség kedvéért ide soroltam a különböző szenvedélyeket is)
- ... ha a szexuális vágyaim folyamatosan kielégülnek - **Szex**
- ...ha állandóan van valami probléma, gyötrődés, fájdalom feszültség az életemben (ld. pl. akkor érzem igazán azt, hogy jó keresztyén vagyok, ha folyamatosan gyötrődöm a bűneim miatt és állandó önmarcangolást végzek) - **Szenvedés**
- ... X Y szerelmes belém/velem házasodik össze és boldog velem – **Párkapcsolat/Társ**
- ...vannak gyerekeim és a családom mindig boldog körülöttem – **Család**

- ...egy bizonyos csoporthoz tartozhatok - **Közösség**
- ... ha bizonyos vallásos rendelkezéseknek, előírásoknak engedelmességek, azokat betartom - **Vallásosság**

A felszíni bálványaink azok, amelyek alapján másokat mérjük, ami alapján értékeljük magunkat és másokat, amire a leginkább irigykedünk: vajon ő gazdagabb, vallásosabb, egészségesebb, csinosabb, stb. nálam? Ha igen, akkor értékesebb a szememben, ha nem, akkor értéktelenebb.

Victoria Beckham sem próbálja véka alá rejteni a bálványát.

„Victoria manapság gyakran tesz olyan kijelentéseket, hogy ő a divat. Valamint, hogy már szívesebben gondol magára divattervezőként, mint énekesnőként. Ami pedig még elképeztőbb, hogy szívesen kritizálja mások öltözködését. Különösen szívesen szól be az emberek testalkatára, ha egy kicsit is több a felesleg rajtuk, mint rajta. Ez pedig a fotóit elnézve gyakorlatilag mindenre igaz.” (Nők lapja, 36. sz. 2011. szept. 7., 10. old.).

Ami számomra a legfontosabb (felszíni bálvány), azt fogom keresni másokban is. Tehát nem önmagáért fogom értékelni a másik embert, hanem az alapján, hogy mennyi van neki abból, ami a bálványom. Ha kevesebb van neki, akkor magamban leírom az illetőt és magamat értékesebbnek fogom éretni; ha több van neki, akkor beindul a versengés és rivalizálás. Ily módon mértelkeznek meg felszíni bálványaink még a legfontosabb emberi kapcsolatainkat is.

Mi mindent élvezett az ember a bűneset előtt?

Isten megteremtette az embert a saját képére és hasonlatosságára teremtette őt (1 Móz 1:27). Ádám és Éva Isten *shalom*-ját élvezte: teljes, tökéletes harmóniában élt mind Istennel, mind egymással, mind a teremtett világgal, mind pedig önmagával. Célja és értelme volt az életüknek: az Istennel való tökéletes szeretetkapcsolatban Őt dicsőíteni, szolgálni és Benne örülni. Ezt az édeni állapotot a következő alapvető dolgok jellemezték:

Nyugalom

1Móz 2:15 És vevé az úr Isten az embert, és helyezte [szó szerint **megnyugtatta**] őt az Éden kertjében.

Fontosság

1Móz 1:27 Teremté tehát Isten az embert az ő képére, **Isten képére teremté őt**: férfiúvá és asszonygyá teremté őket.

Az ember volt a teremtés koronája, ahogy Dávid fogalmaz: "dicsőséggel és tisztességgel koronáztad meg őt!" (Zsolt 8:5). Egyetlen más teremtmény nem bírt ilyen nagy méltósággal.

1Móz 1:31 És látá Isten, hogy minden amit teremtett vala, **ímé igen jó**.

Jó, azaz tökéletes, hibátlan.

1Móz 2:15 És vevé az úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, **hogy mívelje és őrizze azt**.

Isten az embert egy nagyon fontos feladattal bízta meg: az édeni állapotok, az eredeti teremtési rend és harmónia megőrzésével, az Édenkert és az egész teremtett világ gondozásával.

Hatalom

1Móz 1:26 És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és **uralkodjék** a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon.

Biztonság

1Móz 3:8 És meghallák az úr Isten szavát, aki hűvös alkonyatkor **a kertben jár vala**.

A mindenható és az egész világot megteremtő Isten közvetlen közelében, jelenlétében élt az első emberpár. Nincs ennél nagyobb biztonság.

1Móz 2:15 És vevé az úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, hogy mívelje és **őrizze azt**.

Ezt a biztonságot, védett, nyugodt állapotot kellett volna az embernek megőriznie.

Sajnos, a bűneset miatt, az Istentől való elszakadás következtében, az ember mindezeket a dolgokat elveszítette. Összetört az Isten képmása bennünk.² Mivel pedig azóta sem képes senki, huzamosabb ideig, ezek nélkül a teremtettségünkönél fogva bennünk lévő alapvető létszükségleti dolgok nélkül élni, mindannyian kétségbeesetten próbáljuk visszaszerezni azokat. Ezért sokunk esetében ezek az egyébként önmagukban semleges, Istentől belénk oltott vágyak az életünk legbensőbb

² Érdekes, hogy a Sátán azt ígéri az embernek, ami már neki bizonyos értelemben megvolt: „olyanok lesztek, mint az Isten.” (1Móz 3:5). De hát ők már „olyanok voltak”! Isten képére és hasonlatosságára lettek teremtve! Ezt valamiért nem fogták föl, nem értették meg, nem tudatosodott bennük. Éppen akkor veszítették el, amijük már megvolt, amikor elhitték az ördög hazugságát. És csak ekkor kezdték megérteni, ekkor döbbsentek rá arra, hogy mivel is bírtak ők az Istennel való zavartalan kapcsolatban. Lehet, hogy Ádámnak még nem is voltak fogalmai arra, hogy nyugalom, boldogság, békesség, megbecsülés stb., ezeket ő egyszerűen megélte.

mozgatórugóivá, vagyis *gyökérbálványainkká* váltak. Azáltal válnak bálvánnyá, hogy elkezdünk ezekért a vágyainkért élni, elkezdünk *túlságosan vágyakozni* a vágyaink betöltésére.³ Amikor mindennél fontosabbá válik az, hogy megpróbáljuk megelégtetni azokat. S ezért a szívünk mélyén ugyanazt gondoljuk a vágyainkról is, mint a korábban említett felszíni bálványainkról, hogy az életünknek csak akkor van értelme/mi csak akkor érünk valamit/csak akkor leszünk boldogok, ha ezek a vágyaink be lesznek töltve.

A felszíni bálványaink csupán eszközök ezen alapvető létszükségleti dolgok megszerzésében, azaz a gyökérbálványaink kiszolgálásában. A bűnünk tehát kettős: túlságosan vágyakozunk a vágyaink/szükségleteink megelégtetésére (túlságosan fontossá válnak számunkra) és nem Istentől várjuk ezen legalapvetőbb szükségleteink megelégtetését, hanem a felszíni bálványainktól. Ezek a bálvánnyá torzult szükségleteink állnak minden bűnünk és nagyon sok döntésünk háttérében is!⁴

Fontos azonban azt is látnunk, hogy nem mindannyiunk életében vannak jelen azonos mértékben ezek az alapszükségletek. Ezért fontos, hogy Isten (és testvéreink, hívő barátaink, lelkigondozó) segítségével leleplezzük a *saját* gyökérbálványunkat, vagyis azt a számunkra legfontosabb létszükségleti dolgot, legfontosabb vágyat, amelyért *Isten helyett* élünk, és amely vágy éppen ezért az istenünkké vált. Persze, ugyanolyan fontos, hogy arra is fényt derítsünk, vajon miért éppen ez a vágy a legfontosabb számunkra. Nagyban befolyásolhatja ezt a családi háttérünk, a neveltetésünk, hogy milyen körülmények között nőttünk fel, mit nem kaptunk meg otthon, vagy mihez szoktunk hozzá. Milyen emberek voltak nagy hatással ránk, milyen baráti társasághoz tartoztunk, stb. Mindezek felderítéséhez sok esetben nagyon komoly, szakszerű biblikus lelkigondozói segítségre is szükségünk lehet.

Gyökérbálványaink

Nézzük meg egy kicsit közelebbről, hogyan is nyilvánul meg az életünkben ez a négy gyökérbálvány, mi jelenti a legnagyobb fenyegetést számunkra, és milyen, elsősorban érzelmi problémákkal küzdenek azok, akik ezeket a bálványokat szolgálják. Az *érzelmeinknek nagyon fontos szerepe van* a bálványaink lelepleződésében, olyanok ezek, mint jelzőműszerek.

Nyugalom (kényelem, békesség):

A nyugalmat bálványozó ember a szívében azt gondolja: az életemnek csak akkor van értelme/én csak akkor érek valamit/csak akkor vagyok boldog, ha bizonyos szintű és fajtájú élvezetek, gyönyörök vannak folyamatosan jelen az életemben, ha folyamatosan kényeztethetem magamat, ha minden, a

³ Az ÚSZ a túlzott vágyakozást (angolul *overdesire*) vagy a nem megfelelő irányultságú kívánságokat (ἐπιθυμία, *epithümia*, πλεονεξία, *pleonexia*) is bálványimádásnak nevezi (ld. Ef 5:5; Kol 3:5), tehát nem csak azokat a dolgokat, amire vágyunk, hanem magát a vágyakozást is. Mondhatjuk tehát úgy is, hogy a Tízparancsolat első parancsolata ("Ne legyen neked idegen Isteneid énelöttem!") a felszíni bálványok imádásától óv minket, az utolsó parancsolat ("Ne kívánd...!") a gyökérbálványaink imádatától.

⁴ Még egyszer szeretném hangsúlyozni, hogy nem a vágyainkkal/szükségleteinkkel van baj, hanem azzal, ha túlságosan fontos szerepet kezdenek el betölteni az életünkben és elkezdjük a vágyaink megelégtetésében keresni a boldogságot, az életünk értelmét, az értékünket, identitásunkat stb. Vagyis, amikor elkezdjük isteníteni a szükségleteinket. „Gyökérbálványok” alatt tehát a bálványozott szükségleteinket értem.

nyugalmamat zavaró tényezőt ki tudok iktatni az életemből, ha egy minőségi életet élhetek. Engem senki ne zavarjon, ne jöjjenek hozzám nehéz kérésekkel, ne akarjanak engem semmilyen kényelmetlen feladat elvégzésére megkérni. Ki a privátszférámból! Én élvezni akarom az életet!

Legnagyobb fenyegetés: stresszes helyzetek, mások kielégítetlen szükségletei, megoldandó problémák, kihívások, szolgálati lehetőségek, elkötelezettség, áldozathozatal minden fajtája.

Legjellemzőbb viselkedési formái: érdektelenség, közöny, empátia hiánya, könnyen megbánt másokat, cinizmus.

Legnagyobb (érzelmi) probléma: unalom és elégedetlenség, megelégedettség hiánya

Fontosság (elfogadás, elismerés, megbecsülés):

A mások elfogadását kolduló ember hitvallása: az életemnek csak akkor van értelme/én csak akkor vagyok értékes/csak akkor vagyok boldog, ha az emberek vagy egy bizonyos személy folyamatosan elfogad, szeret és tisztel.

Legnagyobb fenyegetés: elutasítás, negatív kritika, konfrontáció, konfliktus (amikor nem tehet mindenki kedvére, mert valamelyik fél szemében biztos, hogy csökkenni fog a népszerűsége)

Legjellemzőbb viselkedési formái: állandó kitűnni akarás, feltűnési viselkedés, megfelelési kényszer, ígéretés és mentegetőzés, magyarázkodás, dicséret szomj, mániákus konfliktuskerülés, nem tud nemet mondani, mindent elvállal. Fojtogató tud lenni egy ilyen ember társasága.

Legnagyobb (érzelmi) probléma: gyávaság, bizonytalanság, önbizalom hiány, döntésképtelenség, határozatlanság, irigység, féltékenység

Hatalom (irányítás, uralkodás):

Az életemnek csak akkor van értelme/én csak akkor vagyok értékes/csak akkor vagyok boldog, ha úgy történnek a dolgok, ahogy én azt jónak, helyesnek látom, ha képes vagyok az irányításom alá vonni az életem eseményeinek alakulását, kimenetelét az életem minden területén, beleértve a körülöttem levő embereket is. Vagyis ha mindenki azt csinálja, amit én kigondoltam. Mindennél fontosabb, hogy befolyást gyakorolhassak a körülöttem élőkre.

Legnagyobb fenyegetés: spontán helyzetek, kudarc, egy rivális „hatalommániás”, különvélemény, önálló gondolkodás, tekintélyt elutasító emberek

Legjellemzőbb viselkedési formái: emberek kihasználása, követelőzés, manipuláció, érzelmi zsarolás, nyomulós domináns magatartás, rendszabályok, rendszerek felállítás, melyek által események és emberek (családtagok, barátok, kollégák) könnyen az irányításom alá vonhatók. Bizalmatlanság, büszkeség (csak én tudom jól csinálni),

alkalmazkodási készség hiánya. Mindig azt várja el, hogy mások alkalmazkodjanak őhozzá. Nagyon nehéz az ilyen emberrel együtt dolgozni, együttműködni. Sok konfliktust generál. Idővel magányos harcosokká válnak az ilyen emberek.

Legnagyobb (érzelmi) probléma: aggodás (mi van, ha nem úgy sikerülnek a dolgok?), düh (ha nem úgy sikerül, ha kisiklik az irányítás a kezem közül), türelmetlenség, stressz.

Biztonság:

Az életemnek csak akkor van értelme/én csak akkor vagyok értékes/csak akkor vagyok boldog, ha minden fenyegetést és veszélyforrást ki tudok iktatni az életemből.

Legnagyobb fenyegetés: kiszolgáltatottság, védtelenség

Legjellemzőbb viselkedési formái: kockázatos, veszélyes helyzetek mániákus kerülése, túlzott óvatosság (ami a kívülállók számára megfontoltságnak tűnhet)

Legnagyobb (érzelmi) probléma: félelem

Ahogy tehát fentebb említettem, ezen a rejtett gyökérbálványaink készítetnek bennünket a felszíni bálványok hajszolására. Ezek bálványozott alapszükségeink állnak minden bűnünk hátterében, ezek határozzák döntéseinket, cselekedeteinket, ezek motiválnak minket. Annyira alattomosan irányítanak bennünket, hogy észre sem vesszük, hogy sokszor még keresztyénség címszó alatt is ezeket szolgáljuk és nem Istent. Ez akkor válik különösen is nyilvánvalóvá, ha az Istentől rendelt utamon nem kapom meg valamelyikét a fenti négy dolognak és ezért szemrebbenés nélkül letérek erről az útról a bálványom kedvéért. Arra fogok menni, amerre a bálványom (a legbelsőbb vágyam) vezet és nem arra, amerre Isten, főleg ha az Isten útja az alapszükségeim esetleges, ideiglenes megvonásával jár.

Minden személyt, tárgyat, lehetőséget a gyökérbálvánnyá torzult szükségleteink szemüvegén keresztül látunk! Vagyis mindenben azt keressük, hogy miként tudnánk kielégíteni velük a vágyunkat, hogyan tudnánk betölteni a legalapvetőbb szükségletünket. Nincs új a nap alatt. Mit mondott Hóseás parázna felesége, miért fordul a szeretőihez?

Hós 2:5[7] Elmegyek szeretőim után, akik megadják kenyeremet, vizemet, gyapjúmat és lenemet, olajomat és italomat.

Vagyis nem a férjétől várta, hanem azt remélte, hogy majd a szeretőitől (egy másik a Biblia által gyakran használt szó a bálványokra) fogja megkapni a legalapvetőbb létszükségleti dolgokat. Jeremiás ugyanezt a hűtlenséget egy másik képpel szemlélteti:

Jer 2:13 Mert kettős gonoszságot követett el az én népem: elhagytak engem, az élővizek forrását, hogy kutakat ássanak maguknak; és repedezett kutakat ástak, amelyek nem tartják a vizet.

Isteneen kívül valamilyen más forrásból akartak nyugalmat, fontosságot, hatalmat, biztonságot meríteni, de ezek a „források” mind sorra cserben hagyták őket és soha sem voltak képesek tartós megelégtést adni az Istenétől elfordult népnek.

A gyökérbálványaink és felszíni bálványaink kölcsönhatása

Nézzünk néhány példát arra, hogyan hatnak egymásra a gyökér- és felszíni bálványaink.

1. Felszíni bálvány: PÉNZ

Ha a gyökérbálványom a **nyugalom/kényelem**, akkor olyan dolgokat, szolgáltatásokat fogok vásárolni a pénzemen, amelyek a kényelemérzetemet növelik (a legújabb mobiltelefon, PC állandó cserélgetése, kiköltözés kertövezetbe, méregdrága utazások, mindig valami egzotikus tájra). Nekem minden pénzt meg fog érni a kényelemem.

Ha a gyökérbálványom az **elfogadás**, akkor rengeteg pénzt költök olyan dolgokra, külsőségekre, amelyekkel kivívhatom az emberek figyelmét, csodálatát, elismerésüket, elfogadásukat.

Ha a gyökérbálványom a **hatalom**, akkor a pénzemmel befolyást próbálok szerezni, olyan dolgokért fizetek, amelyek befolyást, hatalmat, irányítást szereznek nekem.

Ha a gyökérbálványom a **biztonság**, akkor rengeteg pénzt fogok költeni a biztonságérzetem növelésére: riasztó, 5 zár, biztonságos autómárkák, méregdrága vírusirtók, PC-ről MAC-re cserélem a számítógépet, stb. Nekem minden pénzt meg fog érni a biztonságom.

A közös mindegyik esetben az, hogy ha csalódás ér, vagyis nem kapom meg a pénz-bálványtól ezeket az alapszükségleteimet, akkor a pénzbe vetett bizalom feladása helyett *még több pénzt* fogok költeni olyan dolgokra/szolgáltatásokra, amelyekről azt remélem, hogy majd megadják nekem a kényelmet/biztonságot/hatalmamot/elfogadást egészen addig, míg ki nem égek.

*Miért adtok pénzt azért, ami nem kenyér, és gyűjtött kincseket azért, ami meg nem elégíthet?
Hallgassatok, hallgassatok reám, hogy jót egyetek, és gyönyörködjék lelketek kövérségben. (Ézs 55:2)*

A vagyonban, ha nő, ne bizakodjatok! (Zsolt 62:10)

2. Felszíni bálvány: MUNKA/SZOLGÁLAT

Ha a gyökérbálványom a **nyugalom/kényelem**, akkor egy nyugis munkahelyet fogok keresni, mindegy, hogy nem fizet olyan jól, lényeg a rugalmas munkaidő, kevés nyaggatás, semmiképpen nem teljesítmény alapú bérezés, a legfontosabb, hogy minél kevesebbet kelljen effektíve dolgoznom.

Ha a gyökérbálványom a **fontosság/elfogadás**, akkor pedig olyan cégnél próbálok elhelyezkedni, amelynek nagyon jó hírneve van, csak hogy elmondhassam, hogy én annál a híres cégnél dolgozom (mindegy, hogy utálom a munkámat).

Ha a gyökérbálványom a **hatalom**, akkor sosem bírok alacsonyabb szintű munkát/pozíciót elvállalni, kapásból vezetőként, managerként szeretnék elhelyezkedni, ahol embereket tudok irányítani. Hiszen

végül is nem azért tanultam 5 évig az egyetemen, hogy egy egyszerű kis beosztott legyek, nem igaz? Minden felajánlott munkahelyben karrierépítési lehetőséget próbálok keresni.

Ha a gyökérbálványom a **biztonság**, akkor valami stabil, nagy cégben fogok gondolkozni, vagy bármilyen olyan lehetőségen, ahol hosszútávon számítanak rám, mindegy, hogy nem kielégítő a végzendő munka, vagy hogy naponta gyötrődök a kihívások hiánya miatt, de legalább stabil fizetést kapok és nem nyaggatnak. Semmiképpen se mennék egy kisebb, instabil kft-hez, vagy egy olyan helyre, ahol - noha az adottságaimnak megfelelő szakterületen dolgozhatnék -, ám anyagilag előnytelenebb és ezért egzisztenciálisan kiszolgáltatottabb helyzetbe kerülnék. Vagyis, és ez az összes többi bálványra is igaz, nem Istenben bízom a szükségleteim betöltését illetően, hanem a munkámtól várom azt.

A közös mindegyik esetben az, hogy ha csalódás ér, vagyis nem kapom meg a munka-bálványtól ezeket a létszükségleti dolgokat, akkor egyszerűen odébállok és keresek egy másik munkahelyet azt remélve, hogy majd egy új munkahely/feladatkör/szolgálat fogja betölteni a legalapvetőbb szükségleteimet. És ha hagyom, hogy ezek a gyökérbálványok irányítsanak, és nem merek szembefordulni velük, akkor igen nagy valószínűség szerint (és ez elég meredeken hangzik) sohasem fogok az Istentől rendelt helyemre kerülni a munkámat, hivatásomat vagy akár szolgálatomat illetően.

3. Felszíni bálvány: **TÁRS**

Ha a gyökérbálványom a **nyugalom/kényelem**, akkor olyan társat fogok választani, aki mindig mindenben a kedvemre tesz, kielégíti a vágyaimat, akiért nem kell túl nagy erőfeszítéseket tenni, hogy megszerezsem, megtartsam, akit könnyű szeretni.

Ha a gyökérbálványom a **fontosság/elfogadás**, akkor olyan társat fogok választani, aki állandóan dicsér, állandóan elismer, hihetetlenül értékeli minden poénomat, megmozdulásomat, megnyilvánulásomat, aki ajnároz és szinte isteníti engem.

Ha a gyökérbálványom **hatalom/irányítás**, akkor olyan valakit fogok választani, akin lehet uralkodni, akit tudok irányítani, aki azt csinálja, amit mondok, nem ellenkezik, nincs önálló véleménye. Ha leteszem valahová, ott marad, mondta egyszer egy szókimondó atyafi.

Ha a gyökérbálványom a **biztonság**, (ez lányoknál különösen is nagy kísértés) akkor olyan társat fogok választani, aki mellett pl. egzisztenciális biztonságban érzem magam, még ha nem is olyan kedves (netán úgy bánik velem, mint a mosogatóronggyal), nem is annyira nagy a szerelem, nem is annyira az esetem.

Persze mindehhez kell egy olyan társ is, aki ahelyett, hogy szelíd határozottsággal és nagy-nagy szeretettel szembesítene a gyökérbálványommal, teljes mértékben kiszolgálja azt és így megerősít bálványimadásomban. Mellyel tulajdonképpen annak adja egyértelmű jelét, hogy nem segítőtárs. Ha pedig az a társ, akit a bálványomtól vezetve választok nem hajlandó megadni, amire a 4 dolog közül a leginkább vágyom, akkor a következő öngerjesztő folyamat fog beindulni. A vágyam idővel a *legfőbb elvárássá* növi ki magát, egyre *követelőzőbb* leszek, majd mérhetetlenül *csalódottá, megkeseredetté* válok. Egy idő után azon kapom magam, hogy egyre többet *kritizálok* a társamat, eleinte még csak azt, amit tesz, majd a jellemét, személyét és karakterét. Egyre inkább eluralkodik

rajtam a *harag*, mert továbbra sem kapom meg a társamtól, amire vágyom. Végül teljesen *elhidegülök* a társamtól, *megkeményedek* iránta és ki akarok *menekülni* a kapcsolatból, melynek legsúlyosabb megnyilvánulása a *válás*. Tehát igyekszem minél előbb párt, azaz felszíni bálványt váltani. Ha pedig nem fordulok szembe radikálisan a gyökérbálványommal, akkor, ha az Úr meg nem könyörül rajtam, mindig „rosszul” fogok választani, hiszen a bálványomnak fogok engedni, a szívem a bálványomnak akar majd kedvére tenni és nem Istennek. „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.” (Mt 6:21) Nem fogom meglátni/felismerni az Istentől rendelt társamat, mert a bálványaim (a szívem kincsei) teljesen elvakítanak engem. Az eredmény ebben az esetben is kiégés, csalódottság, kétségbeesés („Én soha nem fogok tudni megházasodni/soha nem fogom megtalálni az igazit...”).

Megsokasodnak azoknak fájdalmai, akik más isten után sietnek. (Zsolt 16:4)

4. Felszíni bálvány: **VALLÁSOSSÁG**

Ha a gyökérbálványom a **nyugalom/kényelem/békesség**, akkor én a vallásos cselekedeteimtől várok megnyugvást. Vagyis azt mondom, hogy csak akkor leszek nyugodt, csak akkor lesz békességem, ha minden vallási előírásnak megfelelek, tökéletesen betartom a törvényt, ahelyett, hogy Krisztus nekem tulajdonított tökéletes engedelmisségében keresnék megnyugvást és békességet.

Ha a gyökérbálványom a **fontosság/elfogadás**, akkor a látványos vallásos jócselekedeteimmel fogom megpróbálni felhívni magamra az emberek figyelmét, ezekkel próbálom meg kivívni az elismerésüket és Isten elismerését is! Mindig a látványosabb szolgálati lehetőségeket igyekszem kihasználni. Mindig fontosabb lesz számomra az, hogy jónak tűnjek, mint, hogy jó is legyek. Szeretnék a vallásossággal kitűnni. Ahelyett, hogy megnyugodnék Isten tökéletes elfogadásában, szeretetében, megbecsülésében, amely Krisztusban, az ő tökéletes helyettes áldozatának köszönhetően mindörökké az enyém lett.

Ha a gyökérbálványom **hatalom/irányítás**, akkor a vallásos előírásokat mások sakkban tartására fogom használni, megpróbálom másokra erőltetni az én mércémet és elvárni tőlük, hogy úgy cselekedjenek, ahogy én, vagy ahogy én azt előírom nekik és magamnak, és így a lelkiismeretet megkötözve próbálom az irányításom alá vonni az embereket, ld. farizeusok. Ha nem úgy viselkednek, ahogy én azt előírom nekik, akkor éreztetem velük, hogy ez nem tetszik nekem. Ha úgy viselkednek, hogy az megfelel az én mércémnek, akkor pedig azt éreztetem velük, hogy elfogadom, szeretem őket. A vallási rendszabályokat (amik lehetnek önmagukban jó dolgok) tehát mások lelki és érzelmi manipulálására, irányítására használok, és így minden szabadságától megfosztom az embereket.

Ha a gyökérbálványom a **biztonság**, akkor azért fogok engedelmeskedni a vallási előírásoknak, mert azt gondolom, hogy ez által leszek biztonságban pl. Isten haragjától, az utolsó ítélettől. Vagyis azt feltételezem, hogy a tökéletes engedelmisségem által háríthatom el Isten haragját/kerülhetem el az Ő büntetését, biztosíthatom be az örökkévaló sorsomat (ld. gazdag ifjú) és nem Krisztus nekem tulajdonított tökéletes engedelmissége és helyettes áldozatának köszönhetően.

A közös mindegyik esetben az, hogy mivel sosem fogok tudni tökéletesen megfelelni Isten mércéjének, sosem fogom tudni betölteni a törvényt, sem megfelelni minden vallási előírásnak, a

vallásossággal sosem leszek képes megelégtetni a fenti vágyaimat. Azonban ahelyett, hogy elfordulnék a saját cselekedeteimben való bizalomtól, még jobban nekidurálom magam és igyekszem még inkább megfelelni ezeknek az Isten vagy vallási előljárók által felállított mércéknek egészen addig, míg bele nem roppanok saját vallásos erőfeszítéseimbe. Egyre görcsösebbé válok, egyre izzadságszagúbb lesz az engedelmisségem és végül minden öröm ki fog veszni a szívemből. Ezt nevezik lelki kiégésnek, kiüresedésnek.

Hosszasan lehetne még sorolni további példákat, de úgy gondolom, hogy a fenti 4 példa elegendő alapot nyújt ahhoz, hogy bármilyen más felszíni bálvány esetében is meg tudjuk válaszolni azt a kérdést, hogy *mire kell nekünk az a bálványozott dolog/személy*, milyen rejtett vágyunkat akarjuk megelégtetni vele, ahelyett, hogy *Istentől várnánk annak megelégtetését*.

Hogy teljes legyen a kép

A Biblia számos helyen beszél a cselekedeteink és a szívünk közötti szoros kapcsolatáról.

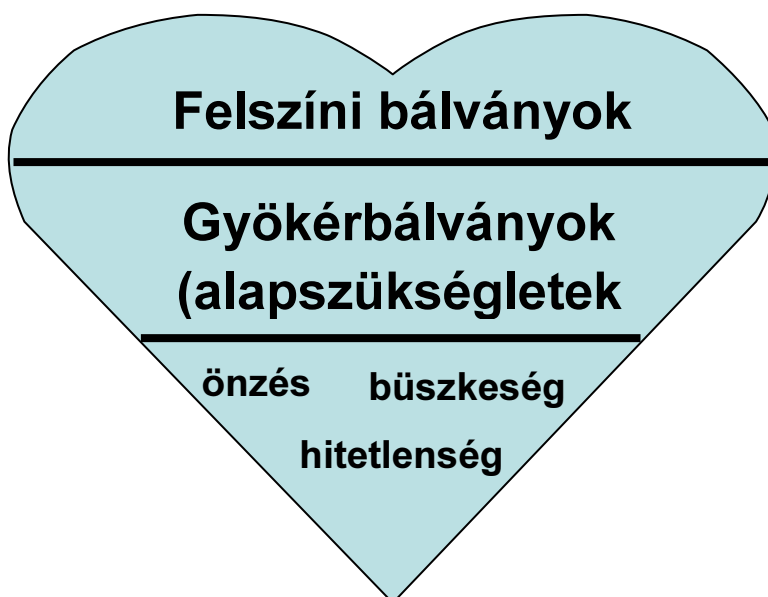
Mt 6:21 Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.

Mt 12:34-35 Mert a szívnek teljességéből szól a száj. ³⁵ A jó ember az ő szívének jó kincseiből hozza elő a jókat; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincseiből hozza elő a gonoszokat.

Mt 15:19 Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznságok, lopások, hamis tanúbizonyságok, káromlások.

Nagyon fontos tehát, hogy leleplezzük és felismerjük, mi áll cselekedeteink, bűnös viselkedésünk, szavaink és heves érzelmi megnyilvánulásaink mögött. A következő ábra az ember szívet mutatja be, erősen leegyszerűsített, meglehetősen sematikus formában.

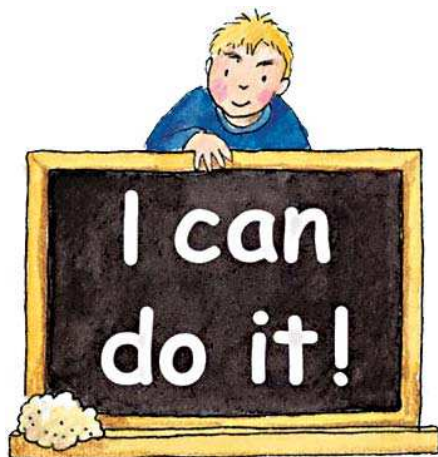
Bűnök cselekedetek szavak érzelmek

Az eddigiekben beszéltünk a felszíni és gyökérbálványainkról. Ám hogy teljes legyen a kép, még egy szinttel mélyebbre kell ásunk a szívünkben, hogy megtaláljuk nyilvánvaló bűneink és bálványimádásunk legmélyebb gyökerét. Ezen a legmélyebb szinten találjuk az olyan gyökér bűnöket, mint az *önzés*, *büszkeség* és *hitetlenség*, melyek az Isten elleni elszánt lázadásunk különböző rejtett megnyilvánulásai.

Önzés: lényege, hogy *nekem járnak* ezek a dolgok, én alanyi jogon *megérdemlem* ezeket (biztonság, kényelem, elfogadás, hatalom), ld. Vodafone reklámok: „Jár neked.” „Csak rólad szól.”

Büszkeség: én magam akarok *gondoskodni* ezekről a dolgokról. Én *tudom*, hogyan szerezhetem meg ezeket a dolgokat és én *meg is tudom* szerezni ezeket a dolgokat. Majd én megmutatom a világnak, hogy megy ez nekem!

Hitetlenség: nem hiszem el, hogy Isten *valóban meg tudja* adni nekem ezeket a dolgokat, vagy hogy *egyedül* Isten tudja megadni nekem ezeket a dolgokat. Vagyis, nem Istenben bízom, hanem magamban és a bálványaimban. Ez volt a legfőbb baja Hóseás parázna feleségének is:

Hós 2:8[7] Mert nem vette eszébe [elfelejtkezett róla/nem hitte el], hogy én adtam néki a búzát, a mustot és az olajat, és én sokasítottam meg ezüstjét és az aranyat, amit ők a Baálra költöttek.

Ez volt a bűne Izraelnek is:

Zsolt 81:8-10,13,16 Oh Izráel, ha te meghallgatnál engem! ⁹ (81:10) Ne legyen te nálad idegen isten, és az idegen isten előtt meg ne hajolj! ¹⁰ (81:11) Én, az úr vagyok a te Istened, a ki kihoztalak téged Égyiptom földéről: nyisd szét a te szájad és betöltöm azt. Oh, ha az én népem hallgatna reám, s Izráel az én utaimon járna! És ő megelégténe őt java búzájával, és sziklából folyó mézzel töltenélek be téged!

Hiszen pontosan ezt ígérte meg előre Isten az ő népének még a kezdeteke kezdetén, hogy ezekkel fogja őket megajándékozni az ő népét szeretete jeléül, ha ők is hűek maradnak Hozzá:

5Móz 7:13 És szeretni fog téged, és megáld téged, és megsokasít téged; és megáldja a te méhednek gyümölcsét, a te földednek gyümölcsét: gabonádat, mustodat és olajodat; teheneid fajzását és juhaidnak ellését azon a földön, a mely felől megesküdt a te atyáidnak, hogy néked adja azt.

Az az igehirdetés vagy lelkipozás, amely csupán felszíni bűneinkkel, heves érzelmi megnyilvánulásainkkal foglalkozik, de nem megy le a bűnünk gyökeréig, és nem foglalkozik a cselekedeteink motivációival: betöltetlen vágyainkkal, kívánságainkkal, szükségleteinkkel, sem bálványimádásunkkal, önzésünkkel, büszkeségünkkel, sem hitetlenségünkkel, csupán felületi kezelést fog adni a valódi gyógyulás és büntől való szabadulás reménye nélkül. Figyeljük, hogyan teszi ezt Jakab:

Jak 4:1-3 Honnét vannak a háborúk és harcok közöttetek? Nem onnan-é a ti gerjedelmeitekből, a melyek a ti tagjaitokban vitézkednek? ² Kívántok valamit, és nincs néktek: gyilkoltok és irigykedtek, és nem nyerhetitek meg harcoltok és háborúskodtok; és nincsen semmitek, mert nem kéritek. ³ Kéritek, de nem kapjátok, mert nem jól kéritek, hogy gerjedelmeitekre költsétek azt.

A baj nem a kívánsággal, nem a vágyainkkal, elvárásainkkal, szükségleteinkkel van,⁵ hanem az önzéstől, irigységtől vezérelt túlzott kívánságokkal. Ahelyett, hogy Istentől kérnénk, várnánk ezek betöltését, másoktól (egymástól) követeljük azt annyira, hogy képesek lennénk még megölni is egymást azért, hogy a vágyainkat megelégtítsük. Mi akarjuk kikényszeríteni másokból azt, amire szükségünk van, ahelyett, hogy elhinnénk végre, hogy Krisztusban már mindent megkaptunk (Rm 8:32; Ef 1:3) és ezért mindig hozzá fordulnánk a szükségleteinkkel. Erre biztat Pál:

Fil 4:4,6-7 Örüljete az úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!... ⁶ Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságokban és könyörgésekben minden alkalommal háláadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. ⁷ És az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.

Isten arra hív, hogy követelőzés, irigykedés, aggodalmaskodás, gyilkos indulatok helyett tárjuk a mi kívánságainkat Isten elé és nyugodjunk meg Őbenne.

Hogy néz ki mindez a gyakorlatban?

Mielőtt megnéznénk néhány gyakorlati és bibliai példát, hadd hívjam föl a figyelmeteket egy nagyon fontos dologra.

Vigyázat, Isten nem a bálványaink állandó felkutatására hív minket! Mi nem a bálványaink körül kell, hogy forogjunk, hanem Jézusra kell, hogy fókuszáljunk. Benne kell, hogy minél jobban meggyökerezzünk, és hogy minél jobban gyönyörködünk. *„Gyönyörködjél az Úrban és megadja néked szíved kéréseit!”* (Zsolt 37:4) Minél jobban gyönyörködünk az Úrban, annál kevésbé fogjuk vonzónak találni a bálványainkat, annál kevésbé fogunk a bálványunkhoz fordulni, annál kevésbé fogjuk a bálványunkat szolgálni, annál kevésbé akarjuk majd a felszíni bálványunktól várni, hogy megelégtítsen bennünket.

Ahelyett, hogy mi magunk látnánk neki rejtett bálványaink felkutatásához, Istent kell kérnünk, hogy Ő leplezze le a mi bálványainkat. Amit pedig Ő leleplez, azzal kell őhöz szaladnunk. Dávid szavait idézve: *„Vizsgálj meg engem, oh Isten, és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem, és ismerd meg*

⁵ A buddhizmus tanítása szerint az a legnagyobb problémánk, hogy vannak vágyaink, hogy vágyunk bizonyos dolgokra. A megoldás, szerintük, a vágyaink teljes kiölése. Ennek semmi köze a Biblia tanításához.

gondolataimat! És lásd meg, ha van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja? és vezérelj engem az örökkévalóság útján!” (Zsolt 139:23-24)

Ez a leleplezés leginkább akkor történhet, amikor valami bűnt követünk el, amikor valamire heves érzelmekkel reagálunk, vagyis, amikor a bálványainknak engedve cselekszünk. Na, ekkor kezdetünk el gondolkodni azon, hogy vajon melyik bálványunk készítetett minket erre a tetre. Ekkor jöhet az imádsággal (és lehetőség szerint egy hívő testvérrel vagy lelkigondozóval) kísért bálványfelkutatás.

Egy személyes példa

Egy időben nagyon haragudtam a testvéremre és sokszor nagyon türelmetlen voltam vele. Egyszerűen nem értettem, hogy miért vagyok állandóan ilyen vele. Azonban, Isten segítségével egy nap rájöttem arra, hogy milyen bálványok állnak visszatérő bűnöm hátterében. Végig kellett gondolnom, hogy milyen felszíni bálvány és milyen betöltetlen szükségletem (gyökérbálvány) állt a haragom és türelmetlenségem mögött és hogyan nyilvánult meg az önzésem, büszkeségem és hitetlenségem a testvéremhez való bűnös viszonyulásomban. Íme az eredmény:

Felszíni bűn, érzelmi megnyilvánulás: harag, türelmetlenség, gorombaság

Felszíni bálvány: Segítség-bálvány (ld. fentebb) - meg vagyok győződve, hogy a tesómnak szüksége van rám, mint idősebb bátyjára, szüksége van a folyamatos segítségemre, csak tőlem várhat vezetést, tanácsot. Nem élhet nélkülem és tőlem függetlenül.

Gyökér bálvány: hatalom/irányítás - én akarom irányítani a tesómat, én akarom megmondani neki, hogy mit hogyan kell csinálnia.

Akárhányszor a tesóm nem aszerint cselekedett vagy döntött, amit én jónak láttam volna, én ezen teljesen fel voltam háborodva és nagyon megneheztettem rá. Ha nyíltan ellenkezett, az még csak növelte dühömet. Ezt vagy direkt módon fejeztem ki iránta (ingerült, goromba odaszólás), vagy érzelmi manipulációval próbáltam jelezni felé, hogy mennyire neheztelek rá azért, amiért nem úgy csinálja a dolgokat, ahogy szerintem kellett volna.

Önzés: nekem kijár az engedelmesség (én vagyok az idősebb, tapasztaltabb), jogom van megmondanom neki, hogy mit kell csinálnia. Neki pedig minden döntése előtt először az én véleményemet kell kikérnie!

Büszkeség: én tudom, mi a jó a testvéremnek, én tudom őt a helyes irányba terelni, befolyásolni!

Hitetlenség: nem hiszem el, hogy egyedül Istennek van joga „uralkodni” a tesómon, és megmondani neki, hogy mi a helyes. Ő egyedül Istennek tartozik számadással a cselekedeteiért és nem nekem! Isten az ő életének Ura és Királya, nem én.

A fenti szív ábrát egy kicsit tovább finomítva a következő ábra további segítséget jelenthet a szívünk bálványainak leleplezésében:

Bűnöm igazi mélységének (egy lelkigondozó testvérem közreműködésével történő) felismerése mérhetetlen segítséget jelentett számomra a bűnöm megvallásában és a testvéremmel való szeretetkapcsolat helyreállításában, rendezésében. Egyúttal azonban sikerült leleplezni legfőbb gyökérbálványomat is (irányítás), mely azóta már több helyzetben és emberi kapcsolatban is felütötte rusnya fejét, nem kis fájdalmat okozva az érintetteknek és nekem is.

Ez egy olyan bálvány, amelyet úgy tűnik Isten valamilyen oknál fogva nem vett még el, nem semmisített meg. Hanem arra kér, hogy folyamatosan harcoljak ellene. Ezzel mindenképpen alázatban tart és a Tőle való függőségemet növeli. Mert minél jobban megismerem ezt a bálványomat és annak erejét, annál jobban érzem teljes ráutaltságomat Isten erejére, védelmére és kegyelmére.

Isten, az ő tökéletes bölcsességénél fogva, nem szabadít meg *minden* bálványunktól, hanem sok esetben arra hív, hogy Belé kapaszkodva, Benne bízva folytassunk ádáz küzdelmet a bálványunkkal szemben. Minden egyes döntésünk, lépésünk, mellyel szembefordulunk a bálványunkkal, gyengíteni fogja azt. Minden ilyen lépés fájdalmas és természetellenesnek tűnik. Isten mégis ezekben a pillanatokban teszteli a hitünket, hogy vajon Benne bízunk-e és hisszük-e, hogy egyedül Ő tudja betölteni a legmélyebb szükségleteinket vagy pedig a bálványunktól várjuk ezek betöltését.

Hazugság, lopás, önkielégítés szintén nagyon jó példák lehetnek a gyökérbálványok felkutatásában. Bűn->bálvány->szükséglet: Hazugság->személy-függőség->elfogadás; lopás->pénz->biztonság vagy hatalom; önkielégítés->szex->kényelem/kényeztetés (vagy irányítás/hatalom, ha pornóképek nézegetésével illetve emberek bevonásával is társul).

A következő alkalommal részletesen meg fogunk nézni néhány bibliai példát. Addig is házi feladat, hogy az alábbi biblia szereplők esetében kiderítsük, hogy mi volt a *bűnük*, mi volt a *felsőbáni bálványuk*

és mi volt a *gyökérbálványuk*. Ha hasonlóságot fedezünk fel a bibliai szereplő és saját helyzetünk (bűnünk, bálványunk) között, az nem a véletlen műve!

- Farizeusok – Lk 5:33-39
- Lea – 1Móz 29:31-35
- Jákób – 1Móz 28:15-22; 32. fejezet
- Zákeus – Lk 19:1-11
- Gazdag ifjú – Lk 18:18-24
- A bolond gazdag – Lk 12:15-21
- Keresztelő János
- Anániás és Zafira – Apcsel 5
- A tanítványok (kenyérszaporításkor) – Mt 14:13-22
- A köves helyre esett mag – Mt 13:20-21
- Samáriai asszony – Jn 4
- Ákán – Józ 7:18-21
- Géházi – 2 Kir 5:20-27
- Nagy Heródes – Mt 2:1-4, 16-18
- Heródes – Mt 14:3-12
- Pilátus – Jn 18:28-19:16
- Akház király – Ézs 7; 2 Kir 16:5-9; 2 Kr 28
- Ezékiás – Ézs 39

Mi tehát a megoldás?

A megtérés (bűnbánat)!

Mt 4:17 Ettől fogva kezdte Jézus prédikálni, és ezt mondani: Térjetek meg, mert elközelgett a mennyeknek országa.

Mk 1:15 Bétölt az idő, és elközelített az Istennek országa; térjetek meg, és higgyetek az evangéliumban.

Péld 28:13 Aki elfedezi az ő vétkeit, nem lesz jó dolga; aki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer.

Mit jelent megtérni?

A megtérés azzal a felismeréssel kezdődik, hogy a bálványaink valójában tönkretesznek bennünket és nem képesek megadni nekünk azt, amire szükségünk van és amiért őket szolgáljuk. Cserben hagyva, kihasználva és becsapva érezzük magunkat.

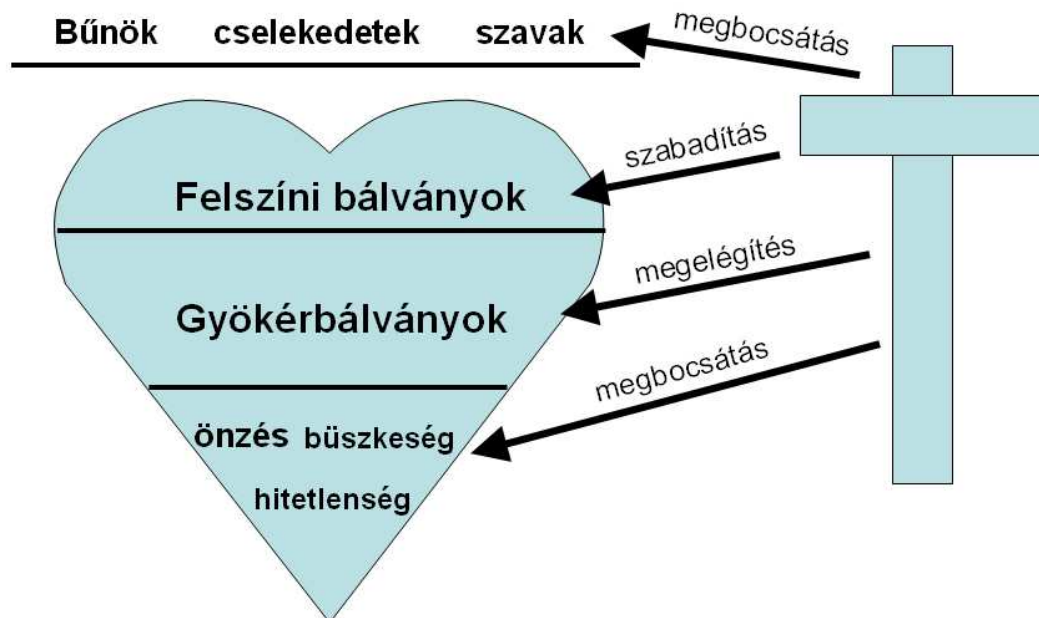
Hós 2:7[9] És szaladgál majd szeretői után, de nem éri el őket; és mikor keresi őket és nem találja, azt mondja majd: Elmegyek hát és visszatérek első férjemhez: mert jobb dolgom volt akkor, mint most.

Ugyanide jutott az atyai háztól elszakadt tékozló fiú is:

Lk 15:1 Mikor aztán magába szállt, monda: Az én atyámnak mily sok bérese bővülködik kenyérben, én pedig éhen halok meg!

A valódi megtérés nem csupán bűnvallásból áll. Ez csak felületi kezelést nyújtana. Ha csak a bűnünk megvallásáig jutunk, akkor továbbra is a bálványunk rabságában maradunk. Meg kell vallanunk a bűnt (felszíni és gyökérbűnünket, 1Jn 1:9), de le kell, hogy lepleződjének a háttérben meghúzódó

gondolataink („Fogjul ejtek minden gondolatot” 2Kor 10:5), felszíni és gyökérbálványaink is (kérve Isten szabadítását ezek rabságából, Jn 8:36).

Tulajdonképpen amire mindannyiunknak a leginkább szükségünk van az a bűnbocsánat, az Istennel való szeretetközösség helyreállása. Jézus Krisztus kereszthalála azonban nem csak azt tette lehetővé, hogy Isten megbocsássa bűneinket, hanem azt is, hogy leleplezve szívünk bálványait valósággal megszabadítson azoktól bennünket, illetve, hogy valódi erőt adjon nekünk a velük folytatott mindhalálíg, vagy a tőlük való szabadulásig tartó ádáz küzdelemhez.

A megtéréskor/bűnvalláskor tehát bocsánatot kérünk azért a bűnért, amit elkövettünk. Megvalljuk, hogy Isten helyett a mi felszíni bálványainkban bízunk a legalapvetőbb szükségleteink (4 gyökérbálvány) megelégitését illetően, és hogy nem hittük azt, hogy egyedül Isten, vagyis a mi szerető mennyei Atyánk képes egészen megadni nekünk azt, amire vágyunk, hogy nála van, amit keresünk.

Jn 7:37 Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám, és igyék.

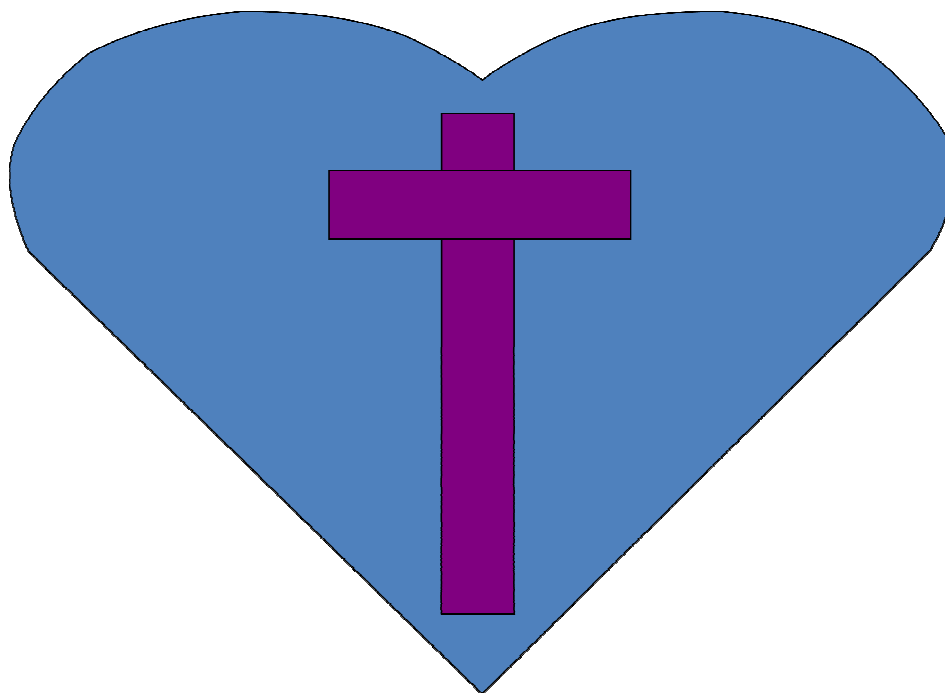
Lk 15:17-18 Mikor aztán magába szállt, monda: Az én atyámnak mily sok bérese bővölködik kenyérben, én pedig éhen halok meg! ¹⁸ Fölkelvén elmegyek az én atyámhoz, és ezt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened.

Tehát megvalljuk a bűnt, könyörgünk a bálványainktól való szabadításért és elhisszük, hogy Krisztusban tényleg mindent megkaptunk és Ő (a Vele való személyes kapcsolat keretein belül) valóban be tudja tölteni minden szükségletünket. Pontosán általa szabadulunk fel a bálványaink rabságából, hogy végre elhisszük, hogy a bálványaink nem tudnak megelégiteni minket és elhisszük és átéljük, hogy Krisztus tud valóban megelégiteni bennünket, Krisztusnál van, amire vágyunk. Egyedül egy még a bálványaink szereteténél, vonzalmánál is nagyobb szeretet képes bennünket megszabadítani a bálványaink ígézetéből és a tőlük való függőségből. Senki és semmi más nem tudja kicsavarni őket a kezünkől, csakis Krisztus szeretete. Ezért írja Pál, hogy az „Isten jósága” az, ami

megtérésre indít (Rm 2:4) és ezért hangsúlyozza azt is, hogy „az Isten szerelme kitöltetett a mi szívünkbe” (Rm 5:5) és hogy „a Krisztus szerelme szorongat minket,, (1Kor 5:14). Mi valójában mindig ezt az isteni szeretetet keressük, de nem Istennél, hanem a bálványoknál.

Csak akkor fogjuk átélni a bűnbánat és a bűnbocsánat felszabadító örömét, ha elfordulunk szívünk bálványától és visszafordulunk a mi első Szerelmünkhöz, Krisztushoz. Hiszen az öröm nem a bűnbánat (megtérés) aktusából fakad, hanem az Istennel való mély, meghitt, bensőséges szeretetkapcsolat helyreállításából, amikor ismét Isten/Jézus lesz szívünk egyetlen és legdrágább kincse, amikor Ő tölt be minket teljesen önmagával. Amikor Dáviddal együtt mi is szívből ki tudjuk végre mondani: „Én Uram vagy te; feletted való jóm nincsen.” (Zsolt 16:2); „minden örömöm belőle sarjad” (2 Sám 23:5) „náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön!” (Zsolt 73:25, vö. Zsolt 42:1-2; 63:1-2). Melynek következtében újra, vagy talán először elkezdjük teljes természetességgel teremni a Lélek gyümölcsét, mely mások számára is nyilvánvaló lesz, hisz az lesz minden vágyunk, hogy Isten tetszését keressük, hogy mindenben és mindennel megpróbáljunk örömet szerezni Neki.

A Lélek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség

És ekkor újra igaz lesz ránk is, amit Nehémiás mond: „ne bánkódjatok azért, mert **az Úrnak öröme a ti erősségetek!**” (Neh 8:10, vö. Zof 3:17!) Ugyanerről az örömről beszél Dávid is bűnvallásában:

Zsolt 51:12 Add vissza nékem **a te szabadításodnak örömét!**

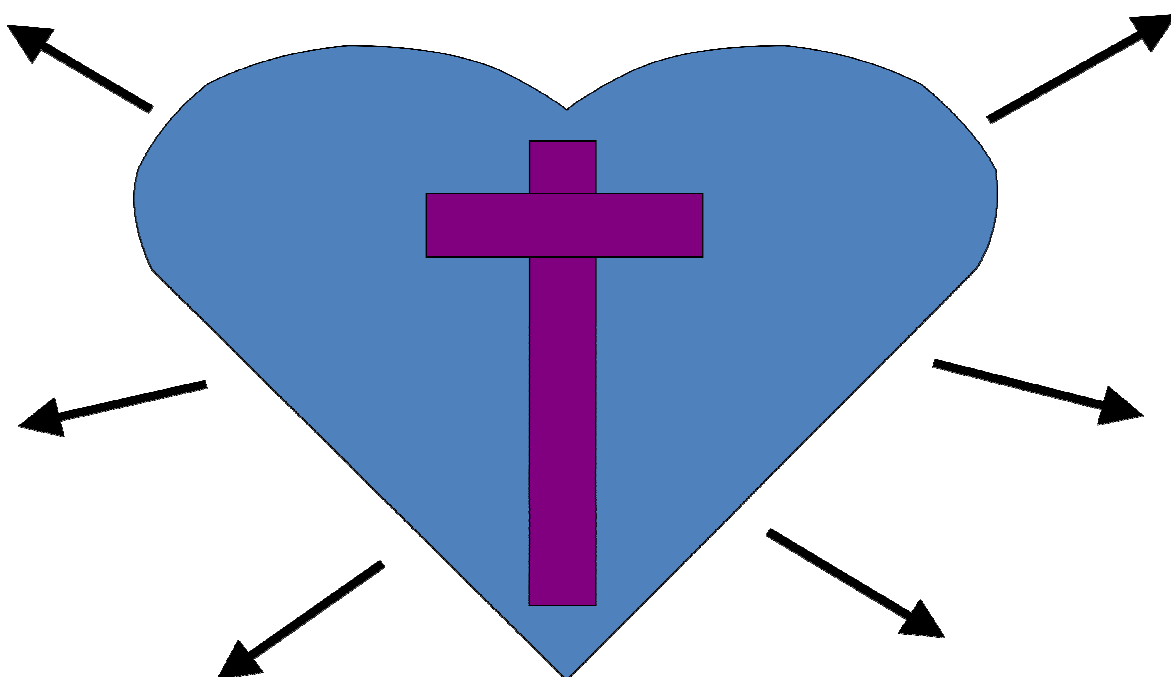
Egy másik helyen pedig ezt mondja:

Zsolt 16:8-9,11 Az Úrra néztem szüntelen; mert jobb kezem felől van, meg nem rendülök. ⁹ Azért **örül az én szívem és örvendez az én lelkem**; testem is biztosságban lakozik... ¹¹ Te

tanítasz engem az élet ösvényére, **teljes öröm van tenálad**; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké.

Ha a bálványainkat imádjuk, akkor mindenkire úgy fogunk tekinteni, hogy vajon ők miként szolgálhatnának minket. Ha azonban megszabadulunk a bálványunk rabságából és újra (vagy talán először) Isten lesz a mi első számú szerelmünk, akkor azt fogjuk nézni, hogy mi hogyan szolgálhatunk másokat.

2 Kor 5:14-15 Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket, ¹⁵ úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy a kik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztatott.

A bálványimádásból való szabadulás és valódi bűnbocsánat jele tehát egyfelől az *öröm* megjelenése, másfelől az, hogy *megnyílunk mások szeretetből fakadó szolgálatára*.

A porszívó-evangelizátor esete: A csoda porszívó átlátszó portárolójába 1 ujjnyi vastag por került az általunk egy nappal korábban alaposan kiporszívózott szőnyegből. Ez lélegzetelállítóan meggyőző bizonyíték volt arra, hogy a felkínált porszívó minden más porszívónál jobb és ezért erre valóban érdemes lenne befizetni. Elgondolkodtam, hogy vajon milyen meggyőző bizonyítékot tudunk mi, keresztyének felmutatni ennek a világnak a keresztyénség kiemelkedő és egyedülálló volta mellett? Elvehetetlen, teljes **öröm és szeretetet!**

John 15:11 Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömöm és a ti örömetek teljes legyen.

John 16:22 ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeteket.

Jn 13:35 Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.

Láttuk, hogy a bálványaink kérdése az élet minden területére kihat: család, házassági konfliktusok, gyereknevelés, társkérdés, munkahelyválasztás stb. Életbevágóan fontos tehát, hogy tisztában legyünk azzal, hogy mi a mi bálványunk, amíg Isten meg nem szabadít tőle/tőlük. Figyeljétek meg, hogy a kapcsolatainkban tapasztalható konfliktusok hátterében is a bálványaink állnak. Kapcsolataink a bálványaink csatározásának színtere.

Záró gondolatok

Nem véletlen, hogy Isten a bűneset után megítéli/megátkozza/megnehezíti azokat a legfőbb dolgokat, amelyekről mi a legtöbb örömet és beteljesedést váránk: a férfi-nő kapcsolat (házasság), gyermekszülés és a munka (1Móz 3:16-19). Isten nagyon jól tudja, hogy a bűnbe esett ember szíve csalárdabb mindennél és hajlamos lenne ezekben az egyébként Istentől rendelt jó dolgokban teljes örömet, beteljesülést találni, *Istentől függetlenül*. Ezt azonban nem engedi meg Isten! Ő továbbra is a bűnös ember számára legbelsőbb szükségleteinek egyedüli megelégtítője! Ami azt jelenti, hogy csak akkor fogunk tudni helyesen viszonyulni a fenti dolgokhoz, akkor fogjuk tudni igazán értékelni Isten ajándékait, akkor fogunk tudni igazán örülni a házasságnak, gyermeknek, munkának, ha Isten lesz az örömünk legfőbb forrása. Ha pedig Isten az őt megillető helyre kerül az életünkben, akkor helyükre fognak kerülni az egyéb dolgok és személyek is és megszűnnek bálványként funkcionálni számunkra. Hiszen amikor Isten válik életünk és örömünk legfőbb forrásává, akkor nem fogjuk érezni a szükségét annak, hogy a bálványainkhoz szaladjunk ezekért a dolgokért. Isten *shalom*-ja csak az Istennel való kapcsolat helyreállása által valósulhat meg mindannyiunk életében.

A próbák, nehézségek, krízisek, konfliktusok során fognak igazán lelepleződni a bálványaink. A kérdés, hogy mit csinálunk akkor, amikor szembesülünk velük. Meghajlunk előttük és mégjobban fogunk ragaszkodni hozzájuk, vagy hátat fordítva nekik, Isten előtt hajtjuk meg magunkat és az Ő szerető kezét ragadjuk meg még szorosabban?

Mt 6:24 Senki sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti.

Álljon itt befejezésül Jézus felszólítása:

Jel 2:4-5 Az a panasza ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad. Emlékezzél meg azért honnét estél ki, és térj meg, és az előbbi cselekedeteket cselekedd;

További segítség bálványimádóknak

Kérlek benneteket, hogy forgassátok a szívetekben az alábbi Igéket és záró gondolatokat.

Hatalomittasok és minden áron irányítani akarók!

Zsolt 62:11 Egyszer szólott az Isten, kétszer hallottam ugyanazt, hogy **a hatalom az Istené.**

Jn 19:11 Semmi hatalmad sem volna..., ha felülről nem adatott volna néked

Jak 4:13-15 Nosza immár ti, a kik azt mondjátok: Ma vagy holnap elmegyünk ama városba, és ott töltünk egy esztendőt, és kalmárkodunk, és nyerünk; ¹⁴ A kik nem tudjátok mit hoz a holnap: mert micsoda a ti életek? Bizony pára az, a mely rövid ideig látszik, azután pedig eltűnik. ¹⁵ Holott ezt kellene mondanotok: **Ha az úr akarja és élünk, im ezt, vagy amazt fogjuk cselekedni.**

Ha nem jön össze az, amit elterveztetek, biztasson titeket ez:

Rm 8:28 Tudjuk pedig, hogy azoknak, **akik Istent szeretik**, minden **javokra van**, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak.

Mt 28:18 (Jézus mondja:) Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.

Mt 20:26-27 aki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok; ²⁷ És a ki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok.

Jer 10:23 Tudom Uram, hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányozza a maga lépését!

Házi feladat: Keresd tudatosan az olyan szolgálati és munkalehetőségeket, ahol neked kell szolgálnod másokat és ahol nem mozogsz otthonosan, amire tudod, hogy önmagadban alkalmatlan vagy, amiben mások segítségére, vezetésére szorulsz, ahol különösen is átéled Istennek való teljes kiszolgáltatottságodat és függésedet.

Biztonságimádók!

Az Atya védelmét élvezitek, Nála teljes biztonságban vagytok, nincs mitől félnetek:

Mt 10:28-31 ²⁸ És ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyeennában. ²⁹ Nemde, két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért? És egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! ³⁰ **Néktek pedig még a fejete hajszaíai is mind számon vannak.** ³¹ **Ne féljete azért; ti sok verebecskénél drágábbak vagytok.**

Mt 6:25-26 ²⁵ Azért azt mondom néktek: **Ne aggodalmaskodjatok** a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok; sem a ti testetek felől, mibe öltözködjete. Avagy nem több-é az élet hogynem az eledel, és a test hogynem az öltözet? ²⁶ Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; **és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-é azoknál?**

Rm 8:38-39 ³⁸ Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, ³⁹ Sem magasság, sem mélység, **sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől**, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.

Házi feladat: Lépj ki a “hajóból,” Péter! Keresd a veszélyes helyzeteket! Kockáztass! Légy bátor! Dönts bátran! Vesd bele magad az Atya kezébe!

Emberek elfogadását koldulók!

Ha az Úr gyermeke vagy, akkor a mennyei Atya teljes elfogadását, szeretetét élvezed! Hiszen Krisztus igazsága (tökéletes élete) a tied, Őbenne igaz, drága, megbecsült vagy!

2 Kor 5:21 Mert azt, a ki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne.

Zof 3:17 Az úr, a te Istened közötted van; erős ő, megtart; **örül te rajtad örömmel, hallgat az ő szerelmében, énekléssel örvendez néked.**

Zsid 2:11 Jézus nem szégyenl bennünket testvéreinek hívni!

Jézusnak azt mondja az Atya:

Lk 3:22 És leszállt ő reá a Szent Lélek testi ábrázatban mint egy galamb, és szózat lön mennyből, ezt mondván: **Te vagy amaz én szerelmes Fiam, te benned gyönyörködöm!**

És ugyanez érvényes mindazokra is, akik Jézusban hisznek:

Ef 5:1 Legyetek annakokáért követői az Istennek, **mint szeretett gyermekek:**

Zsolt 147:11 Az őt félőkben gyönyörködik az úr, a kik kegyelmében reménykednek.

Gal 4:4-7 Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett,⁵ Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, **hogy elnyerjük a fiúságot.**⁶ Minthogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta az Isten az ő Fiának lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, Atya!⁷ Azért **nem vagy többé szolga, hanem fiú;** ha pedig fiú, Istennek örököse is Krisztus által.

Rm 8:15-16 Mert nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre, **hanem a fiúságnak Lelkét kaptatok,** a ki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!¹⁶ Ez a Lélek bizonyoságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy **Isten gyermekei vagyunk.**

Ugyanolyan mértékben szeret, és ugyanúgy gyönyörködik benned az Atya, mint Jézusban:

Jn 17:23 hogy te küldtél engem, és [úgy, olyan mértékben] **szeretted őket, amiként engem szeretted!**

Házi feladat: Az Atyának ebbe a tökéletes elfogadásába kapaszkodva adj hálát a kritikáért! Kezdj el dicsérni másokat! Menj bele a legközelebbi konfliktusba! Vállald a konfrontációt! Mond meg az őszinte véleményedet a következő adandó alkalommal, és ne azt mondd, amit az a személy, akinek az elfogadását szomjazod, hallani szeretne! Legyél átlátszó!

Kényelem-függők és nyugalom-imádók!

Egyedül az Úrnál találsz teljes békességet, teljes megnyugvást, teljes gyönyörűséget.

Zsolt 16:11 Te tanítasz engem az élet ösvényére, **teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké.**

Mt 11:28 (Jézus mondja:) Jöjjetek én hozzám mindnyájan akik megfáradtatok és megterheltettetek, és **én megnyugvást adok nektek.**

Jn 14:27 Békességet hagyok nektek; **az én békességemet adom nektek:** nem úgy adom én nektek, a mint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!

Jn 16:33 Azért beszéltem ezeket nektek, hogy **békességetek legyen én bennem.**

Házi feladat: Kezdj el rendszeresen szolgálni! Kötelezd el magadat egy feladat mellett! Vállalj el egy olyan feladatot, amely ellen minden idegszálad (ami valójában a kényelemszereteted) tiltakozik, amely komoly áldozatot követel tőled!